PATVIRTINTA
Šiaulių miesto savivaldybės tarybos
2022 m. d. sprendimu Nr. T-

ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS BENDRUOMENĖS SVEIKATOS TARYBOS 2021 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

Šiaulių miesto savivaldybės bendruomenės sveikatos taryba (toliau - BST), įgyvendindama veiklą, atsižvelgia į Pasaulio sveikatos organizacijos skelbiamą principą „Sveikata visuose darnaus vystymosi tiksluose“, Lietuvos sveikatos 2014-2025 metų strategijos tikslus ir uždavinius.

Pagal Šiaulių miesto savivaldybės bendruomenės sveikatos tarybos nuostatus, patvirtintus Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2019 m. gegužės 2 d. sprendimu Nr. T-165, BST vykdo pagrindinį uždavinį – patarti Šiaulių miesto savivaldybės merui ir Savivaldybės tarybai, kaip rengti ir įgyvendinti savivaldybės teritorijoje visuomenės sveikatos saugos, sveikatos stiprinimo, ligų profilaktikos ir kitas priemones.

Veikdama pagal nuostatus ir vykdydama Nacionalinės sveikatos tarybos 2019 m. rugsėjo 25 d. nutarimą Nr. N-2 „Dėl savivaldybių bendruomenių sveikatos tarybų vaidmens stiprinimo formuojant sveikatos stiprinimo regionus“, BST:

- analizuoja sveikatinimo situaciją, sveikatinimo priemonių įgyvendinimą aktualiais klausimais;
- kasmet planuodama veiklą, inicijuoja bendrus posėdžius su politikais;
- teikia pasiūlymus dėl priemonių gyventojų sveikatos būklei gerinti savivaldybės ir valstybės institucijoms bei kitoms organizacijoms;
- kasmet nustato Visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšų naudojimo prioritetus, atsižvelgiant į Šiaulių miesto visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklius;
- organizuoja pasitarimus ir renginius aktualiais visuomenės sveikatos klausimais;
- koordinuoja tarpsektorinę sveikatinimo veiklą, aktyviai kuria sveikatą stiprinančią aplinką savivaldybėje, įtraukdama Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biurą, kitus sektorius.

2020 m. gegužės 7 d. sprendimu Nr. T-144 Šiaulių miesto savivaldybės taryba patvirtino šios sudėties BST:

nariai:

Šiaulių miesto savivaldybės atstovai:

Irina Barabanova, Šiaulių miesto savivaldybės tarybos narė;

Gediminas Beržinis Beržinskas, Šiaulių miesto savivaldybės tarybos narys;

Gintarė Juškienė, Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Žmonių gerovės ir ugdymo departamento Švietimo skyriaus vyriausioji specialistė

Danguolė Martinkienė, Šiaulių miesto savivaldybės tarybos narė;

Asta Lesauskienė, Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Žmonių gerovės ir ugdymo departamento direktorė;

Viktorija Palčiauskienė, Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Sveikatos skyriaus vedėja;

Toma Vilutienė, Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Urbanistinės plėtros ir ūkio departamento Miesto ūkio ir aplinkos skyriaus vyriausioji specialistė;

Šiaulių miesto savivaldybės teritorijoje esančių įmonių, įstaigų ir organizacijų atstovai:

Henrieta Garbenienė, biudžetinės įstaigos Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro direktorė;

Algirdas Gauronskis, viešosios įstaigos Respublikinės Šiaulių ligoninės Tuberkuliozės ir plaučių ligų klinikos direktorius;

Krizentas Kameneckas, Nacionalinio visuomenės sveikatos centro Šiaulių departamento mentorius (pirmininkas);

Mindaugas Maželis, viešosios įstaigos Šiaulių centro poliklinikos direktorius;

Dalia Miniauskienė, Šiaulių teritorinės ligonių kasos direktoriaus pavaduotoja, laikinai vykdanti direktoriaus pareigas;

Aleksandra Sakalauskienė, Šiaulių valstybinės kolegijos Sveikatos fakulteto Biomedicinos mokslų katedros vedėja (pavaduotoja);

Ingrida Stankuvienė, Šiaulių valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos vyriausioji veterinarijos gydytoja-inspektorė;

Šiaulių miesto savivaldybės visuomeninių organizacijų, ginančių visuomenės sveikatos interesus, atstovai:

Elona Antakauskė, Šiaulių kultūros bendruomenės narė;

Almyra Girdenienė, vaistinės „Valerijonas“ direktorė;

Elena Eidukienė, Šiaulių mokytojų pensininkų klubo „Šviesa“ pirmininkė;

Elena Mockuvienė, Lietuvos gydytojų sąjungos Šiaulių skyriaus tarybos narė;

Nijolė Pročkienė, Šiaulių miesto moterų krūties patologijos asociacijos „Salvia“ pirmininkė;

Sigita Saviščevienė, projekto „Sveikas darželis“ koordinatorė;

Valentina Topicha, Šiaulių gamtos ir kultūros paveldo apsaugos klubo „Aukuras“ narė.

2021 m. gruodžio 2 d. sprendimu Nr. T-462 Šiaulių miesto savivaldybės taryba patvirtino šios sudėties BST, tačiau 2021 m. gruodžio mėn. posėdžio nebuvo:

Šiaulių miesto savivaldybės atstovai:

Irina Barabanova, Šiaulių miesto savivaldybės tarybos narė;

Gediminas Beržinis Beržinskas, Šiaulių miesto savivaldybės tarybos narys;

Gintarė Juškienė, Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus vyriausioji specialistė;

Danguolė Martinkienė, Šiaulių miesto savivaldybės tarybos narė;

Viktorija Palčiauskienė, Šiaulių miesto savivaldybės administracijos savivaldybės gydytoja (Sveikatos skyriaus vedėja);

Toma Vilutienė, Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Miesto ūkio ir aplinkos skyriaus vyriausioji specialistė;

Šiaulių miesto savivaldybės teritorijoje esančių įmonių, įstaigų ir organizacijų atstovai:

Henrieta Garbenienė, biudžetinės įstaigos Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro direktorė;

Krizentas Kameneckas, Nacionalinio visuomenės sveikatos centro Šiaulių departamento mentorius;

Mindaugas Maželis, viešosios įstaigos Šiaulių centro poliklinikos direktorius;

Dalia Miniauskienė, Šiaulių teritorinės ligonių kasos direktoriaus pavaduotoja, laikinai vykdanti direktoriaus funkcijas;

Jurgita Radušienė, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Šiaulių departamento patarėja;

Aleksandra Sakalauskienė, Šiaulių valstybinės kolegijos Sveikatos fakulteto Biomedicinos mokslų katedros vedėja;

Šiaulių miesto savivaldybės visuomeninių organizacijų, ginančių visuomenės sveikatos interesus, atstovai:

Elona Antakauskė, Šiaulių kultūros bendruomenės narė;

Almyra Girdenienė, vaistinės „Valerijonas“ direktorė;

Elena Mockuvienė, Lietuvos gydytojų sąjungos Šiaulių skyriaus tarybos narė;

Nijolė Pročkienė, Šiaulių miesto moterų krūties patologijos asociacijos „Salvia“ pirmininkė;
Lina Račė, Respublikinės ikimokyklinio ugdymo kūno kultūros pedagogų asociacijos narė;
Valentina Topicha, Šiaulių gamtos ir kultūros paveldo apsaugos klubo „Aukuras“ narė.
BST sumažėjo iki 18 narių, pasikeitė du nariai.

2021 metais BST surengė 5 posėdžius iš suplanuotų 7 (vienas neįvyko dėl karantino, kadangi buvo numatytas išvažiuojamasis posėdis, vienas dėl karantino apjungtas). Buvo svarstomi šie Šiaulių miesto bendruomenės sveikatinimo prioritetiniai klausimai:

1. Covid-19 ligos (koronavirusinė infekcija) epidemiologinė situacija Šiaulių mieste (2021-04-22)

Apžvelgta Covid-19 ligos (koronaviruso infekcijos) epidemiologinė situacija Šiaulių mieste nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. iki 2021 m. balandžio 20 d. Pastebėta, kad susirgimų skaičius Šiaulių mieste pradėjo augti rugsėjo mėnesį, o aukščiausią piką pasiekė gruodžio mėnesį. 2021 m. sausio mėnesį susirgimų skaičius pradėjo mažėti, tačiau nuo kovo mėnesio pabaigos šis skaičius nežymiai kilo. Pastebėta, kad didžiausią užsikrėtimų dalį (44,6 proc.) sudarė nenustatytos aplinkybės, kita užsikrėtimų dalis šeimoje (35,21 proc.) ir nemaža dalis užsikrėtimų (13,54 proc.) darbe. Šiaulių apskrityje nuo vasario pradžios registruoti aktualūs židiniai 5 sveikatos priežiūros įstaigose, 14 paslaugų gamybos įmonėse, 4 valstybės ir savivaldybės institucijose, 7 ugdymo įstaigose. Registruojant atvejus, buvo atliekama jų apklausa, esant reikalui buvo vykstama į židinį siekiant identifikuoti sąlytį turėjusius asmenis, aiškinamos užsikrėtimo aplinkybės. Nacionalinio visuomenės sveikatos centro tikslas išplėsti sąlytį turėjusių asmenų paieškos apimtis ir registruoti tyrimui dėl Covid-19 ligos (koronaviruso infekcijos) diagnostikos visus didelės ir mažos rizikos sąlytį turėjusius asmenis ne vėliau kaip per 24 val. nuo protrūkio ar židinio identifikavimo. Kai židinio vietoje sąlytį turėjusių asmenų daugiau nei 20 ar yra kitų reikšmingų aplinkybių, testavimas buvo vykdomas protrūkio vietoje. Pabrėžiama, kad situacijai suvaldyti būtina vakcinacija, privalomi ir savanoriški profilaktiniai sveikatos tikrinimai pagal veiklos sritis, testavimo apimčių plėtimas, sąlytį turėjusių asmenų identifikavimas ir atsekamumas, tinkamos izoliacijos sąlygos ir be abejo visuomenės supratingumas.

2. Vakcinacijos dėl COVID-19 aktualijos Šiaulių mieste (2021-04-22)

Pristatyta vakcinacijos dėl COVID-19 situacija Šiaulių mieste. Gyventojai Šiaulių mieste pradėti skiepyti nuo sausio 13 d., ligoninės darbuotojai dar anksčiau, gruodžio pabaigoje. Iš viso jau paskiepytų gyventojų yra 1/3, kas bendrai sudaro 29340. Pirmąja doze jau paskiepyta 20679 gyventojų, kas sudaro 20,3 proc. Antrąja doze jau paskiepyta 8663 gyventojų, kas sudaro 8,5 proc. Didžiausią dalį sudaro 70-79 m. amžiaus gyventojai (63,7 proc.), po to eina vyriausiųjų grupė 80+ (47,8 proc.). Antrąja doze šiuo metu daugiausia paskiepyta 70-72 m. (30,9 proc.) ir 60+ (25,3 proc.). Lyginant su Lietuvos vidurkiu Šiaulių miesto vidurkis 20,3 proc., Lietuvos vidurkis pirma doze 21,26 proc. Antra doze Šiaulių miesto vidurkis netgi didesnis 8,5 proc., Lietuvos vidurkis 8,15 proc. Šiaulių mieste šiuo metu yra 3 vakcinavimo centrai – Šiaulių centro poliklinika, Dainų pirminės sveikatos priežiūros centras ir Vakcinavimo centras įkurtas Šiaulių arenoje.

3. Prevencinių programų įgyvendinimas Šiaulių teritorinės ligonių kasos veiklos zonoje 2020 m. (2021-04-22)

Pristatytas 2020 m. prevencinių programų įgyvendinimas Šiaulių TLK veiklos zonoje. Gimdos kaklelio vėžio ankstyvosios diagnostikos programa skirta moterims nuo 25 iki 59 metų, kurios gali kartą per 3 metus pasitikrinti dėl gimdos kaklelio vėžio. Informavimo dėl gimdos kaklelio piktybinių navikų profilaktikos teikimo paslaugos Lietuvoje 2020 m. palyginus su 2019 m. sumažėjo 19 proc., Šiaulių TLK zonoje – sumažėjo 25 proc., Šiaulių miesto savivaldybėje sumažėjo 24 proc. Gimdos kaklelio citologinio tepinėlio paėmimo ir rezultatų įvertinimo paslaugos 2020 m. palyginus su 2019 m. sumažėjo 28 proc., Šiaulių TLK zonoje – 32 proc., Šiaulių miesto savivaldybėje – 34 proc. Priešinės liaukos ankstyvosios diagnostikos programa skirta vyrams nuo 50 iki 69 metų ir vyrams nuo 45 metų, jei jų tėvai ar broliai sirgo priešinės liaukos vėžiu. Informavimo apie ankstyvąją

priešinės liaukos vėžio diagnostiką ir prostatos specifinio antigeno (PSA) nustatymo paslauga Lietuvoje 2020 m. palyginus su 2019 m. sumažėjo 43 proc., Šiaulių TLK zonoje – 40 proc., Šiaulių miesto savivaldybėje - 46 proc. Storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos programos suteiktų paslaugų sumažėjo 34 proc., paciento siuntimo pas gydytoją specialistą atlikti kolonoskopiją, paslaugų sumažėjo 37 proc. Šiaulių TLK zonoje mažėjimas taip pat ryškus, apie 42 proc., Šiaulių miesto savivaldybėje taip pat ženklus mažėjimas – 44 proc. Krūties vėžio ankstyvosios diagnostikos programa Lietuvoje mažėjo 35,1 proc., Šiaulių TLK zonoje – 43 proc., Šiaulių miesto savivaldybėje – 51,3 proc. Širdies ir kraujagyslių ligų prevencijos programos paslaugų teikimo apimtys Lietuvoje mažėjo 26,5 proc., Šiaulių TLK zonoje – 24,6 proc., Šiaulių miesto savivaldybėje – 26,4 proc.

Visų prevencinių programų paslaugų teikimo 2020 m. mažėjimui įtakos turėjo pandeminis laikotarpis. Didžiausias paslaugų mažėjimas buvo stebimas pirmojo karantino metu (kovo-birželio mėn.) bei lapkričio-gruodžio mėn., mažiausias – rugsėjo-spalio mėn. Šiaulių TLK regione po karantino tik širdies ir kraujagyslių ligų prevencijos programos paslaugų apimtys ir tik rugpjūčio ir rugsėjo mėn. buvo didesnės, nei 2019 m.

4. Informacinė sistema apie būtinąsias higienos ir pirmosios pagalbos paslaugas benamiams (2021-05-20)

Pristatytos Šiaulių miesto socialinių paslaugų centro teikiamos bendrosios ir specialiosios paslaugos bei iškylančios problemos. Bendrosios socialinės paslaugos, tai: reikalingos informacijos apie socialinę pagalbą suteikimas asmeniui (šeimai) ir konsultavimas, pagalbos suteikimas sprendžiant įvairiais problemas (teisines, sveikatos, ūkines, buitines), tvarkant dokumentus, mokant mokesčius, užrašant pas specialistus, maitinimo organizavimas, aprūpinimas būtiniausiais drabužiais ir avalyne, transporto organizavimas, laisvalaikio organizavimo paslaugos. Specialiosios socialinės paslaugos: pagalba į namus – asmens namuose teikiamos paslaugos, padedančios tvarkytis buityje, socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas. Laikinas apnakvindinimas (nakvynės ir būtinųjų paslaugų (asmens higienos, buitinių) suteikimas asmenims, kurie yra benamiai, piktnaudžiauja alkoholiu, narkotinėmis medžiagomis, esant krizinei situacijai ir pan., kai, nesuteikus šių paslaugų, iškyla grėsmė asmens sveikatai ar gyvybei, apgyvendinimas nakvynės namuose (laikinas nakvynės, socialinių įgūdžių ugdymo, palaikymo bei kitų būtinųjų paslaugų suteikimas), pagalba globėjams, budintiems globotojams, įvaikintojams ir šeimynų dalyviams, asmeninio asistento paslaugos. Šiuo metu yra galimybė priimti 160 gyventojų: 120 gyventojų suteikti apgyvendinimo paslaugas (tiems, kurie gyvena ilgiau), 40 gyventojų suteikti apnakvindinimo paslaugas (tai benamiai vartojantys alkoholį, narkotines, psichotropines ar toksines medžiagas). Šiai dienai yra 72 gyventojai, kurie gyvena ilgiau nei metus, pernakvoti šiuo metu ateina nuo 20 iki 27 gyventojų. Gyventojai, kurie apgyvendinami ilgesniam laikui yra drausti socialiai, jiems suteikiamas gydymas, išmokos, registruojami į užimtumo tarnybą, socialiniam būstui gauti. Tačiau visiškai kita situacija su gyventojais, kuriems suteikiama apnakvindinimo paslauga, nes benamiai ateina apsvaigę nuo alkoholio, su sveikatos problemomis, jiems kviečiami medikai ir jei reikalingas gydymas iškyla problema, kadangi yra asmenų, kurie neturi jokio asmens dokumento, o jiems gauti užtrunka laiko. Asmenis reikia testuoti, vakcinuoti, o be dokumento neįmanoma užregistruoti. Nuo pandemijos pradžios iki dabar COVID-19 liga sirgo 8 asmenys, izoliavosi 12 asmenų. Pastebima, kad reikalingas nemokamas patikrinimas dėl tuberkuliozės, o ateityje galimybė patikrinti dėl ŽIV.

Posėdžio metu vienbalsiu balsavimu nutarta pateikti Šiaulių miesto savivaldybės administracijai pasiūlymą dėl laikino apnakvindinimo saugios nakvynės paslaugos neblaiviems asmenims organizavimo galimybės.

5. Nevyriausybinių organizacijų 2020 metų projektų, įgyvendintų sveikatinimo srityje, rezultatų apžvalga (2021-05-20)

Apžvelgti nevyriausybinių organizacijų 2020 metų projektų, įgyvendintų sveikatinimo srityje, rezultatai. Atsižvelgiant į Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro stebėsenos ataskaitoje išskirtas prioritetines Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos problemas, įgyvendinti 6 nevyriausybinių organizacijų sveikatinimo projektai šiose srityse: sveikos gyvensenos

įgūdžių formavimo, širdies ir kraujagyslių ligų valdymo, sveikos mitybos ir ligų prevencijos, traumų nuo nelaimingų atsitikimų prevencijos, susižalojimų ir nukritimų prevencijos ir psichinės sveikatos formavimo temomis įvykdytos 225 veiklos, kuriose dalyvavo apie 1000 Šiaulių miesto gyventojų.

2020 m. Šiaulių miesto nevyriausybinėms organizacijoms skirta 15400 eurų (2019 m. – 8400 eurų) Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos (toliau – VSRSP) lėšų. Nuo 2018 m. pastebimas Šiaulių miesto nevyriausybinių organizacijų pasyvus dalyvavimas sveikatinimo projektų konkursuose, todėl 2019-2020 m. siekta nevyriausybinėms organizacijoms teikti daugiau konsultacijų dalyvaujant sveikatinimo projektų konkursuose, koordinuotas projektų įgyvendinimas. Sveikatinimo projektų vykdymas 2020 m. buvo sudėtingas dėl COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) sukeltų grėsmių ir šalyje taikomų apribojimų, todėl projektų vykdytojams nuolat buvo teikiamos konsultacijos dėl suplanuotų veiklų įgyvendinimo galimybių.

Projektai vykdomi sporto programose, kurių pagrindinis įgyvendintojas Šiaulių plaukimo centras „Delfinas“. Skirtas finansavimas 13000 eurų. Vykdyta vaikams skirta mokymo plaukti programa, tačiau ši programa įgyvendinta iš dalies, iki pandemijos pasiektas 750 antrokų plaukimo lygis, planas buvo ženkliai didesnis. Apie 500 vaikų nebaigė plaukimo įgūdžių gavimo programos, kadangi prasidėjo pandemija. Prasidėjus pandemijai Šiaulių miestas išsiskyrė iš kitų miestų pagal mobilumą, gyventojų judėjimas parkuose padidėjo 45 proc., Lietuvos vidurkis 25 proc. Šiemet minimas Šiaulių miesto sporto šimtmetis. Š. m. birželio 19 d. planuojama startuoti su visuotinėmis mankštomis viešose erdvėse, bus organizuojami sportiniai renginiai. Šiaulių miesto Prisikėlimo aikštėje bus atidaryta fotografijų ekspozicija „Šiaulių sportui – 100“.

6. Visuomenės psichikos sveikatos bei ankstyvojo savižudybių atpažinimo ir kompleksinės pagalbos paslaugų teikimas Šiaulių miesto savivaldybėje (2021-10-20)

Pasidalinta informacija apie visuomenės psichikos sveikatos bei ankstyvojo savižudybių atpažinimo ir kompleksinės pagalbos paslaugų teikimą Šiaulių miesto savivaldybėje. Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (toliau – Biuras) vykdo šias veiklas: vykdo Ankstyvosios intervencijos programą, teikia priklausomybių konsultanto paslaugas, didina psichikos sveikatos kompetencijas įmonių darbuotojams, stiprina mokyklų bendruomenės gebėjimus psichikos sveikatos srityje, organizuoja bazinių savižudybių prevencijos mokymus, teikia psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugas. Ankstyvosios intervencijos programą baigusiųjų skaičius 2019 m. metais buvo 18 asmenų (90 proc.), 2020 m. – 21 asmuo (91.30 proc.), 2021 m. iki spalio 1 d. – 10 asmenų (100 proc.). Priklausomybių konsultanto paslaugomis pasinaudojusių asmenų skaičius: 2019 m. – 27; 2020 m. – 74; 2021 m. iki spalio 1 d. – 54. Psichikos sveikatos kompetencijų didinimo veiklose ir mokyklų bendruomenės gebėjimų psichikos sveikatos srityje stiprinimo veiklose dalyvavo: 2019 m. – 5 įmonės ir 5 mokyklos; 2020 m. – 2 įmonės ir 3 mokyklos; 2021 m. – 3 įmonės ir 4 mokyklos.

Bazinius savižudybių prevencijos mokymus 2021 m. iki spalio 1 d. baigė – 65 asmenys; dar 25 asmenys baigė 16 val. savižudybių intervencijos mokymus Asist; 2019 m. Biuro organizuotus bazinius savižudybių prevencinius mokymus baigė 184 asmenys; 2020 m. savižudybių intervencijos mokymus Asist baigė 28 asmenys. Biuras iki š. m. spalio 1 d. suteikė 24 grupines psichologo konsultacijas, konsultuota 240 asmenų. Suteiktos 1052 individualios psichologo konsultacijos, konsultuoti 382 asmenys. Sveikatos apsaugos ministerijos Šiaulių miesto savivaldybei nustatytas paslaugų balų skaičius: 2020 m. - 1270 balų, pasiektas 1808 balų skaičius; 2021 m. nustatytas 4730 balų skaičius, planuojamas pasiekti 5629 balų skaičius.

7. Šiaulių miesto mokyklinio amžiaus vaikų 2016 m. ir 2020 m. gyvensenos tyrimų apžvalga (2021-10-20)

Apžvelgtas Šiaulių miesto mokyklinio amžiaus vaikų 2016 m. ir 2020 m. gyvensenos tyrimas. Sveikatos apsaugos ministro įsakymu patvirtintame vaikų gyvensenos stebėsenos rodiklių sąraše esantys rodikliai skirstomi į tris grupes:

1. Sveikatos elgsena (mitybos įpročiai, fizinis aktyvumas, pasyvus laisvalaikis);

2. Rizikinga elgsena (tabako, elektroninių cigarečių rūkymas, alkoholio, narkotinių medžiagų vartojimas, patyčios ir saugumas kelyje);

3. Laimingumas, sveikatos vertinimas.

Apibendrinus tyrimo rezultatus gauti rodikliai:

Sveikatos elgsena. Pusryčius kasdien valgė tik kas antras, vaisius ir daržoves – tik kas trečias apklaustas mokinys. 2020 m. sumažėjo kasdien pusryčiaujančių bei vaisius ir daržoves valgančių vaikų dalis. Dažniau devintokai kasdien nevalgė pusryčių bei kasdien nevartojo vaisių ir daržovių. Tik kas dešimtas apklaustasis laisvalaikiu kasdien sportavo bent 60 min. 2020 m. sumažėjo septintokų ir devintokų fizinis aktyvumas laisvalaikiu. Kas penktas mokinys laisvalaikiu prie ekranų praleido 4 ir daugiau val. per dieną. 2020 m. padidėjo kasdienis buvimas prie ekranų. Dažniau septintokai ir devintokai pasyviai leido laisvalaikį.

Rizikinga elgsena. Tabako gaminių rūkymas, alkoholinių gėrimų bei kanapių/„žolės“ vartojimas 2020 m. nežymiai sumažėjo. Dažniau devintokai ir septintokai rūkė tabako gaminius, gėrė alkoholinius gėrimus bei vartojo kanapes/„žolę“. Elektroninių cigarečių rūkymas 2020 m. padidėjo. Dažniau jas rūkė devintokai ir septintokai. Kitų narkotikų vartojimas išliko panašus, kaip 2016 m. Dažniau juos vartojo devintokai. Patyčias mokykloje patyrė vos ne kas antras mokinys. 2020 m. jų lygis išliko toks pats, kaip ir 2016 m. Dažniau nei kas trečias mokinys pats tyčiojosi iš kitų mokykloje. 2020 m. sumažėjo tyčiojimasis iš kitų. Dažniau septintokai patyrė patyčias ir patys tyčiojosi iš kitų mokinių mokykloje. Rečiau nei kas penktas mokinys tamsiu paros metu lauke visada nešiojo atšvaitą. 2020 m. sumažėjo atšvaitų nešiojimas. Didžioji dauguma apklaustųjų važiuojant automobiliu visada segėjo saugos diržą. 2020 m. padidėjo saugos diržų naudojimas. Dažniau devintokai nenešiojo atšvaitų bei nesegėjo saugos diržų automobilyje.

Laimingumo vertinimas. Daugiau nei du trečdaliai mokinių laikė save laimingais. 2020 m. sumažėjo laimingų vaikų dalis. Nelaimingiausi buvo septintokai.

Sveikatos vertinimas. Didžioji dauguma apklaustųjų savo sveikatą vertino gerai. 2020 m. sumažėjo gerai sveikatą vertinančių mokinių dalis. Prasčiausiai savo sveikatą vertino devintokai.

Posėdžio metu nutarta pateikti pasiūlymus, kuriais BST galėtų prisidėti prie Šiaulių miesto mokyklinio amžiaus vaikų gyvensenos gerinimo atsižvelgiant į Biuro pranešime „Šiaulių miesto mokyklinio amžiaus vaikų 2016 m. ir 2020 m. gyvensenos tyrimų apžvalga“ pateiktą informaciją.

7. Smurtas artimoje aplinkoje – Šiaulių miesto situacija, galimi šios problemos sprendimo būdai (2021-10-20)

Pristatyta smurto artimoje aplinkoje situacija ir problematika 2021 m. Pranešimų susijusių su smurtu artimoje aplinkoje skaičius išaugo 12,6 proc. (2020 m. – 2061 pranešimas, 2021 m. – 2322 pranešimai). 2021 metais užregistruota 12,9 proc. mažiau nusikalstamų veikų, susijusių su smurtu artimoje aplinkoje. 2020 m. 92 proc. ikiteisminių tyrimų pradėta dėl fizinio skausmo sukėlimo ar nežymaus sveikatos sutrikdymo. 81 proc. smurtautojų sudaro vyrai, 75 proc. smurtautojų – neblaivūs, 56 proc. smurtautojų amžius – nuo 30 iki 49 metų, 2 smurtautojai – nepilnamečiai, 43 proc. smurtautojų yra bedarbiai, nedirbantys ar turintys neįgalumą, 19 smurtavo pakartotinai (2020 m. - 33). Didžiąją dalį, 72,9 proc., nukentėjusiųjų sudaro moterys, 22 proc. nukentėjusiųjų – neblaivūs, 50 proc. nukentėjusiųjų amžius – nuo 30 iki 59 metų, 11 proc. sudaro vyresnio amžiaus nukentėjusieji (virš 60 metų). Nukentėjo 81 nepilnametis:

- 66 iki 13 metų amžiaus;
-15 nuo 14 iki 17 metų amžiaus.

Lyginant su 2020 m. tuo pačiu laikotarpiu nukentėjusių vaikų skaičius sumažėjo ~ 20 proc.

8. NVSC Šiaulių departamento įgyvendinamos prevencijos priemonės Covid-19 ligos plitimui suvaldyti (2021-11-24)

Apžvelgta Covid-19 ligos epidemiologinė situacija Šiaulių mieste ir prevencinės priemonės. Išsakytas pastebėjimas, kad gyventojai labai retai dezinfekuoja rankas ir kokių priemonių būtų galima imtis, kad šią problemą būtų galima spręsti. Pabrėžiama, kad problema yra ne tik rankų nedezinfekavimas, tačiau ir netinkamas kaukių dėvėjimas. Šie klausimai susiję su gyventojų higienos

ugdymu ir sveikatos sąmoningumu savo ir kitų atžvilgiu. Didžiausias Covid-19 ligos plitimas šiuo metu yra ugdymo įstaigose, tačiau pastebima, kad pažeidimų ugdymo įstaigose daug nenustatoma, yra tik vienas kitas skaitlingesnis protrūkis ir protrūkių skaičius rodo, kad situacija ugdymo įstaigose yra valdoma, nes gebama identifikuoti protrūkius, šeiminių atvejų skaičius nemažas, vyksta aktyvus testavimas. Situacija visoje Lietuvoje analogiška. Akcentuojama, kad labai svarbus vaikų skiepijimo klausimas.

Posėdžio metu pateiktas pasiūlymas kreiptis į savivaldybės administraciją dėl informacijos pateikimo apie ugdymo įstaigas - kiek iš jų dėl Covid-19 ligos valdymui patirtų išlaidų gavo kompensaciją, kuri išmokama iš valstybės finansinių išteklių. Iš šios informacijos būtų galima padaryti išvadą, kiek priemonių nusiperka ugdymo įstaigos ir kiek jų išnaudoja, kadangi kyla abejonių ar kai kurios įstaigos negavo kompensacijos tik todėl, kad jų kompensacijų sumos buvo labai mažos. Taip pat kyla abejonių, ar lėšos, skirtos įsigyti apsaugos priemones, nebuvo perkeltos tėvams ir mokytojams. Aktualus klausimas, ar ugdymo įstaigos skiria lėšas apsaugos priemonėms, ar priemones naudoja efektyviai, ar teikė savivaldybės admininstracijai informaciją apie šias lėšas kompensacijai iš valstybės finansinių išteklių gauti, jeigu neteikė, dėl kokių priežasčių.

Posėdžio metu nutarta parengti raštą Šiaulių miesto savivaldybės administracijai su prašymu BST pateikti išsamią informaciją iš ugdymo įstaigų apie patirtas išlaidas dėl Covid-19 ligos valdymo, atliktus veiksmus kompensacijai gauti.

9. Šiaulių miesto probleminių visuomenės sveikatos sričių (temų) pristatymas (2021-11-24)

Pristatytos Šiaulių miesto probleminės visuomenės sveikatos sritys 2020 m. Pastebimi išaugę bendrojo mirtingumo rodikliai, padaugėjo mirčių nuo širdies ir kraujagyslių, cerebrovaskulinių ligų, piktybinių navikų, dėl nukritimo, Šiaulių miesto vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė sutrumpėjo 1,5 metų, suprastėjo visų lėtinių neinfekcinių ligų prevencinių programų (ypač širdies ir kraujagyslių ligų) įgyvendinimo rodikliai, toliau mažėjo 2 metų amžiaus vaikų tymų, raudonukės ir parotito skiepijimo apimtys, vaikų (6-14 m.) dalyvavimas silantavimo programoje. Teigiamos tendencijos tai, kad nebuvo užregistruota nė vienos mirties nuo narkotikų sąlygotų priežasčių bei dėl paskendimo, sumažėjo mirčių skaičius dėl savižudybių, dėl išorinių mirties priežasčių, dėl alkoholio sąlygotų priežasčių, sumažėjo ir kūdikių iki 1 metų amžiaus mirtingumas, mažėjo gyventojų sergamumas tuberkulioze, ŽIV ir lytiškai plintančiomis bei žarnyno infekcinėmis (sumažėjo dešimt kartų) ligomis, II tipo cukriniu diabetu, sumažėjo ir transporto įvykių metu patirtų traumų bei paauglių (15–17 m.) gimdymų skaičius. Detaliai analizei, kaip prioritetinės sveikatos problemos, pasirinkti 3 rodikliai:

1. Traumos dėl nukritimo 65+ m. amžiaus asmenų grupėje (nes rodiklis yra ne tik aukštas, bet jis mažėja lėčiau nei Lietuvos rodiklis).

2. Asmenys, žuvę ar sunkiai sužaloti dėl nelaimingų atsitikimų darbe (nes antrus metus rodiklis yra aukštas).

3. 1 metų amžiaus vaikų DTP (difterijos, stabligės, kokliušo), poliomielito ir B tipo *Haemophilus influenzae* infekcijos (3 dozės) skiepijimo apimtys (nes rodiklis išlieka žemesnis už šalies vidurkį, situacija negerėja).

Posėdžio metu nutarta pritarti pateiktoms prioritetinėms sveikatos problemoms. Parengti raštą Šiaulių miesto savivaldybės administracijai su siūlymu, kad savivaldybės pavaldžių gydymo įstaigų etikos kodekse būtų rekomenduojama įtraukti punktą, kad viešas nesiskiepijimo propagavimas nesuderinamas su profesiniu elgesiu. Vėlesniu laikotarpiu, apsvarsčius teisinę bazę ir argumentus, rengti raštą Nacionalinei sveikatos tarybai, kad būtų peržiūrėtos studijų programos dėl imunizacijos skatinimo.

10. Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšų naudojimo prioritetinių krypčių 2022 m. (2021-11-24)

Pateiktas siūlymas svarstyti ir į 2022 m. VSRSP lėšų naudojimo prioritetinių krypčių sąrašą įtraukti: Biuro stebėsenos pagal 2020 m. duomenis nustatomas prioritetines kryptis, apleistų gyvenamųjų patalpų valymą ir privalomojo profilaktinio aplinkos kenksmingumo pašalinimą, Šiaulių

miesto maudyklų vandens kokybės stebėseną, kurie būtų finansuojami iš 2022 m. VSRSP lėšų. Planuojamos lėšos: 63000 eurų, iš jų 10000 eurų planuojama skirti gyvenamųjų patalpų valymui, 7000 eurų privalomam aplinkos kenksmingumo pašalinimui, likę 46000 eurų sveikatinimo projektų finansavimui. Kadangi sveikatinimo projektų rėmimo tikslas – stiprinti gyventojų sveikatą ir vykdyti ligų bei traumų prevenciją, atsižvelgiant į gautus prašymus iš projektų vykdytojų, į 2022 m. Šiaulių miesto savivaldybės VSRSP lėšų naudojimo prioritetinių krypčių sąrašą pasiūlyta taip pat įtraukti: onkologinių susirgimų prevenciją, psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevenciją, pogimdyvinės depresijos prevenciją, širdies ir kraujagyslių ligų prevenciją.

Posėdžio metu patvirtintos 2022 m. VSRSP lėšų naudojimo prioritetinės kryptys:

1. Apleistų gyvenamųjų patalpų valymas ir privalomojo profilaktinio aplinkos kenksmingumo pašalinimas.
2. Šiaulių miesto maudyklų vandens kokybės stebėsena.
3. Sveikatinimo projektų finansavimas pagal prioritetines problemas:
3.1. Traumų dėl nukritimo prevencija asmenims nuo 65 m.
3.2. Susižalojimų dėl nelaimingų atsitikimų darbe prevencija.
3.3. Užkrečiamųjų ligų profilaktika ir informacijos sklaida apie vakcinacijos svarbą.
3.4. Bendruomenės sveikos gyvensenos skatinimas.
3.5. Onkologinių susirgimų prevencija.
3.6. Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija.
3.7. Pogimdyvinės depresijos prevencija.
3.8. Širdies ir kraujagyslių ligų prevencija.

BST teikė Šiaulių miesto savivaldybės administracijai pasiūlymus dėl laikino apnakvindinimo saugios nakvynės paslaugos neblaiviems asmenims organizavimo galimybės, Šiaulių miesto vaikų skiepijimo apimčių mažėjimo, Covid-19 valdymo patirtų išlaidų kompensavimo ugdymo įstaigose.

BST, formuluodama savo veiklos strategiją, pagrindinį dėmesį skiria visuomenės ir asmens sveikatai ir jos nuostatų įtvirtinimui Šiaulių miesto savivaldybės politikoje ir veikloje, todėl savo ateities vizijoje mato:

- Sveiką miestą
- Sveiką bendruomenę
- Sveiką pilietį